

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Jarosław Matras

w sprawie **M.K.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 27 listopada 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowy w Płocku

z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. akt V Ka 333/20,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ciechanowie

z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. akt II K 275/19,

uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ciechanowie i na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. postępowanie karne wobec M.K. odnośnie zarzucanego mu czynu wyczerpującego znamiona występku z art. 286 §1 k.k. umarza, a kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Michał Laskowski Wiesław Kozielewicz Jarosław Matras

UZASADNIENIE

W dniu 6 maja 2019 r. pełnomocnik J.sp. z o.o. z siedzibą w W., wniósł do Sądu Rejonowego w Ciechanowie subsydiarny akt oskarżenia przeciwko M.K., zarzucając mu, że w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 19 czerwca 2011 r. w G. doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem J.sp. z o.o. z siedzibą w W., przy zakupie mienia w postaci dzielarki ciast M., zaokrąglarki stożkowej A., komory wstępnego rozrostu R., wydłużarki ciast D. oraz dozownika mieszania wody A. o łącznej wartości 196 000 zł, poprzez wprowadzenie w błąd pracownika J. sp. z o.o. zawierającego umowę, co do zamiaru wywiązania się z przedmiotowej transakcji, tj. popełnienie czynu z art. 286 § 1 k.k. (k. 1 - 4).

Sąd Rejonowy w Ciechanowie wyrokiem z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. akt II K 275/19, po rozpoznaniu sprawy M.K. uznał go, w ramach zarzucanego czynu, za winnego tego, że w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 9 maja 2011 r. w G., gmina G., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził J. sp. z o.o. w W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości nie mniejszej niż 196 000 zł w ten sposób, że zawierając umowę kupna urządzeń piekarniczych w postaci dzielarki ciast M., zaokrąglarki stożkowej A., komory wstępnego rozrostu R., wydłużarki ciast D., dozownika do wody A., wprowadził w błąd pracownika spółki co do swojej sytuacji majątkowej i zamiaru zapłaty za urządzenia, działając na szkodę J. sp. z o.o. w W., tj. występku z art. 286 § 1 k.k. i za to, na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, oraz wymierzył karę 180 stawek dziennych grzywny po 50 zł każda.

Po rozpoznaniu apelacji złożonych od tego wyroku na korzyść M.K. przez oskarżyciela publicznego oraz na jego niekorzyść przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. akt V Ka 333/20, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. akt II K 275/19.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. akt V Ka 333/20, kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarżył ten wyrok w całości, na korzyść M.K.. Zarzucił w kasacji rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia

naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 8 i 9 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej i zaniechaniu zbadania prawidłowości zaskarżonego wyroku Sądu I instancji poza granicami zawartych we wniesionym przez prokuratora na korzyść M.K. środka odwoławczym zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych i obraży przepisu postępowania, a także poza granicami i niezależnie od kierunku środka odwoławczego wniesionego przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego, co skutkowało niesłusznym utrzymaniem w mocy orzeczenia Sądu Rejonowego w Ciechanowie, zapadłego z rażącym i stanowiącym bezwzględną przyczynę odwoławczą procesową z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. naruszeniem przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegającym na wydaniu wyroku skazującego M. K. za popełnione w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 9 maja 2011 r. na szkodę J. sp. z o.o. przestępstwo, zakwalifikowane z art. 286 § 1 k.k., podczas gdy postępowanie prowadzone w istocie co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już uprzednio zakończone prawomocnie postanowieniem Sądu Rejonowego w Ciechanowie wydany w dniu 3 marca 2017 r. w sprawie o sygn. akt II Kp 528/16, utrzymującym w mocy postanowienie Prokuratora Rejonowego w Ciechanowie z dnia 31 października 2016 r., sygn. akt PR Ds. [...], o umorzeniu dochodzenia przeciwko M.K. podejrzanemu o popełnienie w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 5 maja 2011 r., na szkodę J. sp. z o.o., przestępstwa zakwalifikowanego na podstawie z art. 284 § 2 k.k., gdzie jednocześnie nawet w przypadku uznania, iż w przedmiotowej sprawie nie wystąpiła bezwzględna przyczyna uchylenia orzeczenia w postaci *res iudicata* Sąd odwoławczy winien był dostrzec, iż w takiej sytuacji Sąd Rejonowy w Ciechanowie z rażącym i stanowiącym bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. naruszeniem przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., przeprowadził postępowanie karne przeciwko M.K. o popełniony przez niego w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 9 maja 2011 r., na szkodę J. sp. z o.o., czyn z art. 286 § 1 k.k., mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, wynikającego z nieskorzystania przez pokrzywdzonego z prawa do złożenia w trybie art. 306 § 1a k.p.k. zażalenia do sądu na postanowienie prokuratora z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt PR Ds. [...]¹, o umorzeniu postępowania w sprawie o wymieniony wyżej czyn i nienabycia tym

samym, określonego w art. 330 § 2 k.p.k. w zw. z art. 55 k.p.k., prawa do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego. Podnosząc te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego Płocku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Ciechanowie i umorzenie, na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., postępowania karnego przeciwko M.K.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Rację ma Prokurator Generalny, gdy podnosi, że zgodnie z treścią art. 433 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435 k.p.k., art. 439 § 1 k.p.k. art. 440 k.p.k. i art. 455 k.p.k. Oznacza to, że sąd odwoławczy ma obowiązek dokonania kontroli zaskarżonego orzeczenia pod względem merytorycznym i prawnym, nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale także z urzędu niezależnie od tych granic, w celu stwierdzenia m.in. czy nie zachodzą w sprawie tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze określone w art. 439 k.p.k. W realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Płocku nie wywiązał się z tego obowiązku utrzymując w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Ciechanowie, mimo, że zapadł on z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, tj. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., jak i art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., co skutkowało wystąpieniem bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.). To wymagało zaś interwencji Sądu Okręgowego w Płocku – działającego jako sąd odwoławczy z urzędu, poza granicami wniesionych w niniejszej sprawie apelacji: oskarżyciela publicznego oraz pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego.

Zasadnie wskazuje Prokurator Generalny w kasacji, iż w realiach niniejszej sprawy, nastąpił zbieg przesłanek procesowych uniemożliwiających toczenie się postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej M.K. za to, że w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 19 czerwca 2011 r. w G. doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem J.sp. z o.o. z siedzibą w W. przy zakupie mienia w postaci dzielarki ciast M., zaokrąglarki stożkowej A., komory wstępnego rozrostu R., wydłużarki ciast D. oraz dozownika mieszania wody A. ,o łącznej wartości 196 000 zł, poprzez wprowadzenie w błąd pracownika J. sp. z o.o. zawierającego umowę, co do zamiaru wywiązania się z przedmiotowej transakcji, tj.

popęlnienie czynu z art. 286 § 1 k.k. W kasacji trafnie wskazano, iż wystąpiły przeszkody procesowe ujęte: w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. oraz w art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Ten zbieg negatywnych przesłanek procesowych Sąd Najwyższy rozwiązał w ten sposób, iż przyjął jako podstawę umorzenia postępowania unormowanie z art 17 § 1 pkt 7 k.p.k., gdyż to zamyka ostatecznie kwestię odpowiedzialności M.K. za zarzucany mu czyn i jest zatem dla niego korzystniejsze, niż umorzenie postępowania z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela (art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.). Przypisując M.K. popełnienie, w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 9 maja 2011 r., na szkodę J. sp. z o.o. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., Sąd Rejonowy w Ciechanowie nie dostrzegł, iż postępowanie o ten sam *de facto* czyn tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone. Przecież postanowieniem Prokuratora Rejonowego w Ciechanowie z dnia 31 października 2016 r. sygn. akt PR. Ds. [...], umorzone zostało dochodzenie przeciwko M.K., podejrzanemu o czyn zakwalifikowany na podstawie art. 284 § 2 k.k., które Sąd Rejonowy w Ciechanowie postanowieniem z dnia 3 marca 2017 r., sygn. akt II Kp 528/16, utrzymał w mocy. Rozstrzygnięto zatem prawomocnie, iż M.K. nie popełnił czynu z art. 284 § 2 k.k., polegającego na tym, że w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 5 maja 2011 r., w G. przy ul. [...], przywłaszczył powierzony mu na podstawie protokołu odbioru z dnia 19 kwietnia 2011 r. sprzęt w postaci: dzielarki ciast M., zaokrąglarki stożkowej A., komory wstępnego rozrostu R., wydłużarki ciast D. oraz dozownika mieszania wody A. o łącznej wartości 196 000 zł na szkodę J. sp. z o.o. w W.. Mimo odmienności kwalifikacji prawnej czynu przyjętej w postanowieniu prokuratora o umorzeniu dochodzenia przeciwko M.K. podejrzanemu o czyn z art. 284 § 2 k.k. i w wyroku skazującym Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. akt II K 275/19, przypisującym mu popełnienie występku z art. 286 § 1 k.k., opisy obu tych zachowań M.K., mających - co wymaga szczególnego podkreślenia - miejsce w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 5 maja 2011 r., jak przyjął prokurator, a do dnia 9 maja 2011 r. jak wskazał Sąd Rejonowy w Ciechanowie, mają wspólny obszar, to jest charakteryzują się identycznością podmiotową, identycznością przedmiotu zamachu oraz tożsamością czasu i miejsca zdarzenia, jak też osobą pokrzywdzonego. Powyższe dowodzi, że przedmiotem oceny prokuratora, zakończonej decyzją o umorzeniu postępowania przeciwko M.K. oraz oceny Sądu

Rejonowego w Ciechanowie, zainicjowanej subsydiarnym aktem oskarżenia wniesionym przez pełnomocnika pokrzywdzonego J. sp. z o.o., było to samo zdarzenie faktyczne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że zastosowanie odmiennych kwalifikacji prawnych nie stanowi powodu wykluczającego tożsamość czynu, skoro dotyczy on tej samej osoby i tego samego zdarzenia faktycznego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 grudnia 2020 r., sygn. akt II KK 349/20, LEX nr 3088844, z dnia 18 maja 2022 r., sygn. akt III KK 247/20, LEX nr 3439108). Przyjęta przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie w wyroku skazującym M.K., w sprawie o sygn. akt II K 275/19, inna kwalifikacja prawna czynu nie doprowadziła zatem do tego, że przedmiotem osądu było inne zdarzenie historyczne. W realiach niniejszej sprawy w dwóch postępowaniach - prokuratora i następnie Sądu Rejonowego w Ciechanowie - dokonywano *de facto* oceny tego samego zachowania M.K. w odniesieniu do pokrzywdzonego J. sp. z o.o. Miało ono związek z przekazaniem w dniu 19 kwietnia 2011 r. przez pokrzywdzoną spółkę firmie prowadzonej przez M.K. urządzeń piekarniczych do testowania na tzw. okres próbny z możliwością ich zakupu, niezwróceniem tych urządzeń po upływie okresu na jaki zostały przekazane, złożeniem przez M.K. w dniu 5 maja 2011 r. zamówienia na powyższe urządzenia, stanowiącego jednocześnie deklarację ich zakupu za wynegocjowaną cenę 196 000 zł oraz brakiem zapłaty tej kwoty spółce J., iż zachowana została tożsamość czynu, nie zmienia dokonanie przez prokuratora, a następnie przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie, analizy tego samego zachowania M. K. na nieco innych płaszczyznach materialnoprawnych. skoro zdarzenie historyczne (faktyczne) pozostało niezmiennie. Należy podkreślić, iż ramy przedmiotowe postępowania jurysdykcyjnego są określone przez zdarzenie historyczne ujęte w akcie oskarżenia, a nie przez poszczególne elementy opisu tego zdarzenia. W konsekwencji sąd nie jest związany ani szczegółowym opisem czynu, zawartym w zarzucie aktu oskarżenia, ani kwalifikacją prawną nadaną temu czynowi przez oskarżyciela. Zasada skargowości nie ogranicza sądu w ustaleniach szczegółowych elementów faktycznych zdarzenia objętego aktem oskarżenia ani w prawnej ocenie zarzucanego czynu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2023 r., sygn. akt V KK 567/22, LEX nr 3724448). Przypisanie M.K. przestępstwa oszustwa, w miejsce przestępstwa przywłaszczenia, gdy zachowania mają wspólny obszar, to

jest charakteryzują się identycznością podmiotową i identycznością przedmiotu zamachu oraz tożsamością czasu i miejsca, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, nie stanowi wyjścia poza granice oskarżenia, tj. nie narusza granic tożsamości czynu (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2015 r., sygn. akt IV KK 412/14, LEX nr 1683373). Jak wskazuje Prokurator Generalny w kasacji, na płaszczyźnie oceny, iż taka tożsamość zdarzenia faktycznego (historycznego) w przedmiotowej sprawie została zachowana, zasadne jest również wskazanie, że ze względu na prawomocne rozstrzygnięcie prokuratora o umorzeniu dochodzenia przeciwko M.K. podejrzanemu o to, że w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 5 maja 2011 r., w G. przy ul. [...], przywłaszczył powierzony mu na podstawie protokołu odbioru z dnia 19 kwietnia 2011 r. sprzęt w postaci: dzielarki ciast M., zaokrąglarki stożkowej A., komory wstępnego rozrostu R., wydłużarki ciast D. oraz dozownika mieszania wody A., o łącznej wartości 196 000 zł, na szkodę J.sp. z o.o. w W., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k., wniesienie aktu oskarżenia o tak zakwalifikowany występpek bez wątpienia stanowiło naruszenie powagi rzeczy osądzonej. Realia procesowe niniejszej sprawy wskazują, że między czynem M.K., co do którego prokurator prawomocnie umorzył wobec niego postępowanie karne, a czynem stanowiącym przedmiot osądu w sprawie Sądu Rejonowego w Ciechanowie o sygn. akt II K 275/19, zachodzi tożsamość podmiotu i przedmiotu przestępstwa, przedmiotu czynności wykonawczej, a także czasu, miejsca i okoliczności jego popełnienia. Wcześniejsze, prawomocne rozstrzygnięcie co do tego samego zachowania M.K. wykreowało, wynikający ze stanu powagi rzeczy osądzonej, zakaz ponownego prowadzenia postępowania o ten sam czyn. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że wówczas, gdy czyny - przypisane w prawomocnie zakończonym postępowaniu i objęte postępowaniem wszczętym później - dotyczą tej samej osoby i tego samego zdarzenia faktycznego, to choćby różniły się opisem i kwalifikacją prawną, dla oceny czy nie doszło do naruszenia określonego przepisem art. 17 § 1 k.p.k. zakazu *ne bis in idem*, konieczne jest dokonanie analizy przypisanych zachowań z punktu widzenia kryteriów tożsamości czynów, uwzględniającej konkretne okoliczności, ustalone w obu postępowaniach (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt V KK 205/21, LEX nr 3342183). Niedokonanie przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie w niniejszej sprawie takiej analizy doprowadziło do wydania wyroku

skazującego M.K. z rażącym naruszeniem przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., którego to naruszenia nie dostrzegł Sąd Okręgowy w Płocku.

Niezależnie od powyższego przypomnieć należy, iż postępowanie karne przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie przeciwko M.K. zostało zainicjowane subsydiarnym aktem oskarżenia, wniesionym przez pełnomocnika pokrzywdzonego J. sp. z o.o. w dniu 6 maja 2019 r., a więc w stanie prawnym sprzed nowelizacji art. 55 § 1 k.p.k. i art. 330 § 2 k.p.k., dokonanej z dniem 5 października 2019 r. Nabycie przez pokrzywdzonego uprawnienia do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, obwarowane było wówczas kilkoma warunkami. Skuteczne bowiem wniesienie przez pokrzywdzonego subsydiarnego aktu oskarżenia poprzedzać musiało kolejno: a) wydanie przez prokuratora postanowienia o umorzeniu postępowania, b) zaskarżenie tej decyzji do sądu, c) jej uchylenie przez sąd i przekazanie sprawy prokuratorowi do dalszego prowadzenia, d) ponowne wydanie przez prokuratora postanowienia o umorzeniu postępowania - art. 330 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym w dacie skierowania w niniejszej sprawie subsydiarnego aktu oskarżenia, tj. do dnia 4 października 2019 r. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 września 2022 r., sygn. akt I KK 143/22, LEX nr 3458389, podkreślił, że pokrzywdzony może wnieść, w trybie art. 55 § 1 k.p.k., subsydiarny akt oskarżenia tylko co do tego czynu, w związku z którym prokurator ponownie odmówił wszczęcia lub umorzył postępowanie, a zatem skarga subsydiarna może obejmować zarzut popełnienia czynu, który zachowuje przymiot tożsamości z tym, którego oceny dotyczyły decyzje kończące postępowanie przygotowawcze. Trafnie wskazuje Prokurator Generalny, że w odniesieniu do czynu zarzucanego M.K. subsydiarnym aktem oskarżenia, popełnionego w okresie od kwietnia do maja 2011 r. i zakwalifikowanego jako występki z art. 286 § 1 k.k., nie zostały spełnione warunki o jakich stanowi art. 330 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia 4 października 2019 r. W takiej sytuacji należało przyjąć, że w sprawie o popełniony w okresie od kwietnia do maja 2011 r. występki oszustwa z art. 286 § 1 k.k., nie doszło zatem do umorzenia postępowania, uchylenia takiej decyzji w trybie nadzoru sprawowanego przez sąd, a następnie do ponownego umorzenia postępowania o tak zakwalifikowany czyn. Sąd Rejonowy w Ciechanowie

w dniu 19 listopada 2018 r., sygn. akt II Kp 244/18, uchylił bowiem postanowienie o umorzeniu dochodzenia co do czynu zakwalifikowanego z art. 284 § 2 k.k., przy czym mającego mieć miejsce w okresie od dnia 10 stycznia 2016 r. do dnia 27 maja 2016 r. i w tym zakresie sprawę przekazał prokuratorowi do dalszego prowadzenia, wskazując zarazem w pisemnym uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia, iż dalsze postępowanie przygotowawcze winno zmierzać do ustalenia, czy M.K. nie dopuścił się przestępstwa oszustwa (k. 850-851 akt sprawy o sygn. PR Ds. [...]1). Kierując się wskazaniem Sądu Rejonowego w Ciechanowie, prokurator postanowieniem z dnia 28 marca 2019 r. sygn. akt PR Ds.[...]1, umorzył dochodzenie o występki zakwalifikowany z art. 286 § 1 k.k., jednakże popełniony w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 9 maja 2011 r. Nie można zatem w takiej sytuacji uznać, aby będące przedmiotem zarzutu subsydiarnego aktu oskarżenia działania M.K., podejmowane przez niego w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 19 czerwca 2011 r. stanowiły to samo zdarzenie historyczne, co zachowania podejmowane pięć lat później, bo w okresie od dnia 10 stycznia 2016 r. do dnia 27 maja 2016 r., w odniesieniu do których Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 19 listopada 2018 r., sygn. akt II Kp 244/18, uchylił decyzję prokuratora o umorzeniu dochodzenia. Powyższe uprawnia zarazem do przyjęcia, iż postanowienie prokuratora z dnia 28 marca 2019 r. o umorzeniu dochodzenia było pierwszą, a nie „ponowną” decyzją procesową w odniesieniu do występkę oszustwa popełnionego w 2011 r. Na powyższe postanowienie pokrzywdzonemu przysługiwało zatem prawo do złożenia zażalenia (art. 306 § 1a k.p.k.), którego jednak nie wniesiono. Dopiero uchylenie w trybie sądowej kontroli takiego postanowienia i stwierdzenie prokuratora, jako organu prowadzącego postępowanie, iż „nadal” brak jest podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, skutkujące wydaniem postanowienia o umorzeniu dochodzenia, otwierało możliwość wniesienia przez pokrzywdzonego subsydiarnego aktu oskarżenia (art. 330 § 2 k.p.k. w zw. z art. 55 § 1 k.p.k.). Niewyczerpanie toku przewidzianego w art. 330 § 2 k.p.k., co do czynu z art. 286 § 1 k.k., popełnionego w okresie od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 19 czerwca 2011 r., zamykało drogę do wniesienia przez pokrzywdzonego subsydiarnego aktu oskarżenia w sprawie o czyn ścigany z oskarżenia publicznego. Rozpoznanie niniejszej sprawy przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie, zakończone wydaniem wyroku skazującego z dnia 27

stycznia 2020 r., sygn. akt II K 275/19, nastąpiło również z rażącym naruszeniem przepisu prawa procesowego, tj. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., co skutkowało zarazem wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej, określonej w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., której Sąd Okręgowy w Płocku także nie rozważył w ramach zwykłej instancyjnej kontroli nieprawomocnego orzeczenia, do czego był zobowiązany treścią art. 433 § 1 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, z mocy art. 537 § 2 k.p.k. i art. 535 § 5 k.p.k., orzekł jak w wyroku.

Michał Laskowski Wiesław Kozielowicz Jarosław Matras

[WB]